

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2784

Vragen van het lid **Van Haga** (Groep Van Haga) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid over *stelende asielzoekers* (ingezonden 5 april 2022).

Antwoord van Staatssecretaris **Van der Burg** (Justitie en Veiligheid) (ontvangen 18 mei 2022). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 2542.

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Het is even niet zo leuk in overvol Ter Apel: «De rest van Nederland laat ons in de steek»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Kunt u reflecteren op dit artikel en op het feit dat inwoners en ondernemers in Ter Apel zich door u in de steek gelaten voelen?

Antwoord 2

Zoals de eigenaar van de Jumbo het terecht stelt: Het opvangen van asielzoekers is een gedeelde verantwoordelijkheid. De druk op Ter Apel is buitenproportioneel met alle gevolgen van dien. Ik begrijp dat de inwoners en ondernemers zich in de steek gelaten voelen. Er staat een grote druk op hen, maar ook op bewoners en medewerkers van het aanmeldcentrum. Zoals bekend is de belangrijkste reden voor deze problematiek het landelijke tekort aan opvangcapaciteit voor asielzoekers.

Er wordt een forse inspanning gepleegd door alle betrokken overheden om tot meer opvangcapaciteit en daarmee een betere doorstroom uit Ter Apel te kunnen komen. Dit gebeurt enerzijds door het verlengen van aflopende overeenkomsten en zoeken naar nieuwe opvanglocaties, anderzijds door het zo snel mogelijk huisvesten van de grote aantallen vergunninghouders die nog in de COA-opvang verblijven. Daarnaast ben ik voornemens om op zo kort mogelijke termijn extra aanmeldcentra te realiseren, en deze zo goed mogelijk over het land te verdelen zodat niet alles op het aanmeldcentrum in

¹ ad.nl: 4 april 2022 <https://www.ad.nl/binnenland/het-is-even-niet-zo-leuk-in-overvol-ter-apel-de-rest-van-nederland-laait-ons-in-de-steek-a9e0052a/>.

Ter Apel aankomt. Zoals bekend is hiervoor wel nodig dat geschikte locaties door gemeenten beschikbaar kunnen worden gesteld. Daarnaast verken ik een dwingend juridisch instrumentarium voor de opvang van asielzoekers. Dit naar aanleiding van een brief van het Veiligheidsberaad en de Commissarissen van de Koning van 30 maart jl. waarin onder andere werd verzocht om een juridisch instrumentarium om de druk van de stroom asielzoekers op de samenleving gelijkmatig te verdelen. Het kabinet heeft in reactie laten weten hier welwillend naar te kijken en de mogelijkheden te verkennen. Op 21 april jl. heb ik uw Kamer per brief geïnformeerd dat een dwingend juridisch instrumentarium serieuze doordenking vraagt om te voorkomen dat er een nieuwe wettelijke taak of opdracht bij gemeenten wordt neergelegd zonder dat de kaders en rolverdeling duidelijk is. Uw Kamer wordt daarom uiterlijk begin juni geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning.

Vraag 3

Wat vindt u van het feit dat asielaanvragers zich met enige regelmaat schuldig maken aan winkeldiefstallen en andersoortige vormen van overlast, zoals openbare dronkenschap?

Antwoord 3

Overlast is volstrekt onacceptabel en tast het draagvlak aan voor de opvang van personen die vluchten voor oorlog, geweld of vervolging. Misdrijven zoals winkeldiefstallen zijn al helemaal uit den boze. Tegenover het recht op een eerlijke behandeling van de asielaanvraag staat de plicht om je aan de Nederlandse wet- en regelgeving te houden. Ik ben blijvend in gesprek met ketenpartners, de strafrechtketen, vervoerders, andere departementen en het lokaal bestuur over het voorkomen en het aanpakken van overlast en criminaliteit door asielzoekers.

Momenteel onderzoek ik samen met deze partijen grondig welke aanvullende acties de overlastaanpak meer kracht bij kunnen bijzetten. Hierbij wordt onder meer gekeken naar maatregelen in het kader van versobering van de opvang, inbewaringstelling en de procedures. Tijdens het commissiedebat op 9 maart 2022 heb ik het lid Brekelmans (VVD) toegezegd om binnen een maand een brief over de aanpak van overlastgevende asielzoekers met uw Kamer te delen. Vanwege het onderzoek naar aanvullende acties in de voorkoming en aanpak van overlast dat momenteel in volle gang is, zal ik uw Kamer tegelijkertijd met de Staat van Migratie informeren over de acties die daadwerkelijk geïmplementeerd gaan worden. De Staat van Migratie deel ik voor de zomer met uw Kamer.

Vraag 4

Deelt u de mening dat bij asielzoekers die stelen als de raven de asielaanvraag per direct gestopt moet worden en dat een enkele reis richting land van herkomst geboekt moet worden? Zo ja, kunt u de cijfers weergeven van het aantal uitgezette asielzoekers die na diefstal hebben moeten terugkeren naar het land van herkomst? Zo nee, hoe legt u de ondernemers in Ter Apel uit dat u niets onderneemt tegen de stelselmatige overlast die zij van sommige stelende asielzoekers ondervinden?

Antwoord 4

Zoals bekend, is het uitgangspunt van het openbare-ordebeleid dat vreemdelingen die misdrijven plegen niet in aanmerking komen voor verblijf in Nederland. Op grond van Europese regelgeving kan de IND de vluchtelingenstatus of een subsidiaire beschermingsstatus echter alleen weigeren of intrekken op grond van openbare orde indien de vreemdeling (onherroepelijk) is veroordeeld voor een (bijzonder) ernstig misdrijf. Hiervan is sprake als een straf is opgelegd van minimaal zes maanden («ernstig misdrijf» in geval van subsidiaire bescherming) of tien maanden («bijzonder ernstig misdrijf» bij een vluchtelingenstatus). Ook moet er sprake zijn van een gevaar voor de gemeenschap, in artikel C2/7.10.1 van de Vreemdelingencirculaire (Openbare orde als afwijzingsgrond) is een verdere invulling van dit begrip gegeven. Daarnaast dient voor een intrekking van een reeds verleende vergunning gekeken te worden naar de zogenoemde glijdende schaal in het kader van de openbare orde (art. 3.86 Vb). Hoe langer de vreemdeling rechtmatig in

Nederland verblijft, hoe hoger de straf moet zijn om tot beëindiging van het verblijfsrecht over te kunnen gaan.

Diefstal zal (meestal) niet zwaar genoeg wegen om van een (bijzonder) ernstig misdrijf te spreken, en zeker niet van een gevaar voor de gemeenschap. Hierbij is ook van belang om op te merken dat een afwijzing op grond van de openbare orde pas aan de orde is als de vreemdeling op grond van zijn asielmotieven in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel. Indien hij niet in aanmerking komt voor een verblijfsvergunning asiel worden de antecedenten wel betrokken bij het verkorten van de vertrektermijn en een eventueel op te leggen inreisverbod. Er wordt niet geregistreerd hoeveel vreemdelingen die een diefstal plegen vervolgens ook uitgezet zijn. Deze cijfers kan ik daarom niet weergeven.

De bredere overlastaanpak met de eerdergenoemde aanvullende acties moet ervoor zorgen dat ook de winkeldiefstal afneemt. In mei breng ik een bezoek aan de winkeliers in Ter Apel. Samen met hen bekijk ik wat er nodig is aan tussenoplossingen om de overlast in het winkelgebied van Ter Apel een halt toe te roepen. Zo kunnen de winkeliers het bedrag dat het COA normaliter uitgaf aan beveiligers in het winkelgebied tegenwoordig naar eigen inzicht inzetten waar nodig.

Mijn voorganger is in haar brief van 1 juli 2020 ingegaan op het bestaande openbare-ordebeleid en de gedachte erachter.² In die brief is u ook toegezegd terug te komen op enkele aspecten van dit beleid. Mijn voorganger heeft deze toezegging niet kunnen nakomen, onder meer vanwege de demissionaire status waarin het vorige kabinet kwam te verkeren. Ik verwacht u hierover voor het zomerreces alsnog te kunnen berichten.

² Kamerstuk 19 637, nr. 2643.